2009-17-RE

CAUSA 2009-17-RE

Número de registre 345-2009. Recurs d'empara

AUTE DEL 2 DE DESEMBRE DEL 2009

_____

BOPA núm. 89, del 16 de desembre del 2009

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 2 de setembre del 2009, per la representació processal del Sr. Màrius Adolf Garcia Graña, mitjançant el qual interposa recurs d'empara contra l'aute del 4 d'agost del 2009, dictat per la Secció Civil de la Batllia i, per extensió, contra totes les resolucions judicials recaigudes en el marc de la causa F-3-3/97, per haver-se produït una presumpta vulneració "del dret a la jurisdicció en la seva vessant al dret a la defensa i a l'assistència tècnica d'un lletrat, a un judici de durada raonable, a obtenir d'aquesta una decisió fonamentada en Dret, al procés degut i a un tribunal imparcial predeterminat per la llei i el dret a la propietat reconeguts en els articles 10.1 i 10.2 de la Constitució" i atès que demana al Tribunal Constitucional que admeti aquest recurs, que declari infringits els drets fonamentals al·legats, que es reconegui el dret del recurrent a obtenir una resolució sobre el fons en el tema objecte d'aquest recurs, tot acordant-se la retroacció del procediment al moment en què es va produir aquesta vulneració;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41, 88 i 98 c);

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítol sisè;

Vist l'informe del Ministeri Fiscal del 23 de setembre del 2009;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Pierre Subra de Bieusses;

Antecedents

Primer

En el marc de la fallida del Sr. Màrius Adolf Garcia Graña i de la societat mercantil Construccions Margra, SA, pronunciada el 23 d'octubre de 1997, l'advocat responsable d'aquesta causa va presentar l'any 2001 la seva renúncia i fins l'11 de maig del 2006, cap altre lletrat va assumir la seva representació processal.

Segon

En fer-se càrrec de la causa, el nou advocat va impugnar les assemblees de creditors del 19 de març del 2002, del 19 d'octubre del 2004 i del 3 de maig del 2006 acordades en el marc del procediment concursal sense que el Sr. Màrius Adolf Garcia Graña estigués degudament representat per un lletrat i, per tant, vulnerant el seu dret a la defensa, reconegut a l'article 10 de la Constitució.

Tercer

El 30 de juliol del 2009, la representació processal del Sr. Màrius Adolf Garcia Graña va presentar un escrit d'incident de nul·litat d'actuacions contra totes les resolucions recaigudes en el marc d'aquesta causa (F-3-3/97) per la vulneració del dret fonamental a la jurisdicció en el seu vessant del dret a la defensa.

Quart

El 4 d'agost del 2009, la Secció Civil de la Batllia d'Andorra va desestimar l'incident de nul·litat d'actuacions per considerar que no s'havia produït cap dels motius de vulneració al·legats.

Cinquè

El 2 de setembre del 2009, la representació processal del Sr. Màrius Adolf Garcia Graña va presentar un recurs d'empara en què al·lega que s'ha vulnerat el seu dret a la defensa, ja que no ha gaudit de les facilitats necessàries per preparar la seva defensa, ni tampoc de l'assistència d'un defensor des del mes de maig del 2001 fins l'any 2006.

Així mateix, s'ha vulnerat el dret a un procés de durada raonable, per considerar que després de 12 anys des de la sol·licitud de suspensió de pagaments i fallida encara no s'ha procedit a la seva finalització.

També s'hauria vulnerat el dret a un tribunal imparcial i predeterminat per la llei, perquè les decisions dels tribunals ordinaris tenen condicionada la seva potestat jurisdiccional per un termini de 6 anys quan s'hauria de garantir la independència i imparcialitat dels jutges fins a la seva edat de jubilació.

Per acabar demana al Tribunal Constitucional que admeti aquest recurs, que declari infringits els drets fonamentals al·legats, que es reconegui el dret del recurrent a obtenir una resolució sobre el fons en el tema objecte d'aquest recurs, tot acordant-se la retroacció del procediment al moment en què es va produir aquesta vulneració.

Sisè

El 23 de setembre del 2009, el Ministeri Fiscal va presentar un informe en què manifesta, en primer lloc, pel que fa a la vulneració del dret a un procés de durada raonable i del dret a un procés degut, que en aquesta causa, es poden comptabilitzar una multitud d'actes o decisions judicials, ja que l'afer és complex i que les parts en el procés han utilitzat, de manera legítima, les vies de recurs diverses. En aquesta causa, els jutges s'han pronunciat en els terminis habituals i el recurrent ha pogut defensar els seus drets i presentar els seus arguments de fet i de dret. Per consegüent, no s'ha vulnerat cap d'aquests drets esmentats.

En segon lloc, pel que fa a la vulneració del dret a la defensa, reitera que el recurrent ha pogut defensar els seus drets i presentar els seus arguments de fet i de dret i afegeix que l'aute del 4 d'agost del 2009 objecte de recurs dóna resposta, punt per punt, a totes les al·legacions de la part recurrent.

En tercer lloc, pel que fa a un tribunal independent i imparcial predeterminat per la llei, recorda que el Tribunal Constitucional mateix ha considerat que la independència dels jutges està garantida per l'article 85 de la Constitució, sigui quina sigui la durada del seu mandat o les funcions que puguin exercir en altres llocs. A més, el recurrent no ha utilitzat les possibilitats de recusació previstes en la Llei qualificada de la Justícia.

Així doncs, demana la inadmissió a tràmit d'aquest recurs d'empara.

Fonaments jurídics

Primer

El recurrent al·lega que “l’Aute de la secció civil de la batllia d’Andorra de data 4 d’agost del 2009 i per extensió totes les resolucions judicials recaigudes en el marc de la causa F-3-3/97 incorren en una vulneració dels drets fonamentals a la Jurisdicció en les seves vessants del dret a la defensa, el dret a un judici de durada raonable i al dret a un tribunal independent e imparcial predeterminat per la llei.”

Per recolzar aquesta al·legació considera que:

- Pel que fa a la vulneració del dret a un procés de durada raonable “A data d’avui encara no s’ha procedit a la finalització del procediment de suspensió de pagaments i de fallida enregistrat sota el número de causa F-3-3/97 malgrat ja han transcorregut més de 12 anys des de la sol·licitud de suspensió de pagaments de data 5 de març del 1997” i que per consegüent, cal manifestar “que el present procediment no està tenint una duració raonable donada la manca de complexitat del mateix i que en tot cas aquestes dilacions són resultat de la manca de diligència de les autoritats judicials andorranes encarregades d’impulsar aquesta causa”. Que en aquestes condicions, s’ha de concloure a “una vulneració del dret fonamental a la jurisdicció en la seva vessant del dret a un judici sense dilacions indegudes reconegut en l’article 10 de la Constitució i per extensió en l’article 6.1 de la Convenció per a la Salvaguarda dels Drets Humans i les Llibertats Fonamentals.”

- Pel que fa a la vulneració del dret a la jurisdicció en el vessant del dret a la defensa i a una decisió fonamentada en Dret, reconeguts a l’article 10 de la Constitució, aquesta derivaria:

- d’una banda, del fet que el recurrent no hauria tingut l’assistència d’un advocat entre el 8 de maig del 2001 (data en la qual el seu advocat havia renunciat a representar-lo) i l’11 de maig del 2006.

- d’altra banda, perquè el batlle no hauria resolt la demanda del 10 de maig del 2006 relativa a “la impugnació i alhora la anul·lació de l’assemblea de creditors del dia 03 de maig del 2006 i per extensió la anul·lació de les assemblees de creditors dels dies 19 de març del 2002, 19 d’octubre del 2004 en el marc del procediment concursal F-3-3/97 per considerar que s’havia vulnerat el dret a la defensa.”

- Per acabar, pel que fa al dret a un tribunal imparcial predeterminat per la llei, establert a l'article 10.1 de la Constitució, considera que no està vertaderament garantit, atès que els tribunals ordinaris andorrans "tenen condicionada la seva potestat jurisdiccional únicament per un termini de sis anys d'acord amb l'article 90.1 de la Constitució quan s'hauria de garantir constitucionalment la independència e imparcialitat judicial de tots els jutges i magistrats del Principat fins a la seva edat de jubilació."

Segon

Sobre el dret a un procés de durada raonable, el fet que una decisió definitiva encara

no hagi estat pronunciada després de 12 anys des de la demanda inicial del 5 de març de 1997, podria indicar, a primera vista, una lentitud excessiva de la justícia.

Ara bé, cal considerar que d'acord amb la jurisprudència establerta, tant pel Tribunal Constitucional com pel Tribunal Europeu dels Drets Humans, la durada raonable d'un procés ha d'apreciar-se en funció de la complexitat de l'assumpte, de l'actitud de les parts i de la diligència dels jutges.

En aquesta causa, la decisió del 4 d'agost del 2009 manifesta que "de l'11 de setembre de 1998 fins al 17 de novembre del 2005, es poden comptabilitzar 178 actes o decisions judicials, això representa una mitjana de dos actes o decisions judicials per mes". Tanmateix, l'escrit d'empara del recurrent es limita a reiterar la durada excessiva de 12 anys, sense contradir aquesta indicació, tot i que hagués pogut exposar algun argument susceptible de refutar aquestes dades exposades pel Tribunal de Batlles.

En aquestes condicions, convé tenir en compte que, contràriament a les al·legacions del recurrent, l'activitat processal ha estat particularment elevada en el marc d'aquesta causa, resultant de les múltiples iniciatives del recurrent, i sembla lògic deduir que això es pot explicar concretament per la complexitat de l'assumpte.

Per tant, hem de concloure que malgrat els anys escolats des de la demanda inicial, el jutge competent ha demostrat una diligència suficient i que, per consegüent, l'autoritat judicial no ha vulnerat el dret a un judici de durada raonable.

Tercer

Sobre la presumpta vulneració del dret a la defensa, en primer lloc, hem de remarcar que l'argument segons el qual no hauria tingut l'assistència tècnica d'un advocat entre el 8 de maig del 2001 i l'11 de maig del 2006 no pot ser tingut en compte. Això és així per la senzilla, però, suficient raó que l'assistència d'un advocat no és preceptiva en un procediment concursal. Per consegüent, contràriament a allò que al·lega el recurrent, no corresponia al jutge designar d'ofici un advocat. En realitat, a partir del moment en què el seu advocat va renunciar a representar-lo, corresponia al recurrent designar-ne un altre. Per tal com res en l'expedient indica que se l'hagi impedit de fer-ho, hem d'admetre que ha estat privat durant cinc anys d'una assistència lletrada per voluntat pròpia.

En aquestes condicions, li corresponia ocupar-se de designar una assistència lletrada que defensés la seva causa.

Ara bé, també al·lega que no ha estat en condicions de fer-ho de manera satisfactòria, però aquesta afirmació no ve acompanyada de cap demostració.

Efectivament, no hi ha res en l'expedient que permeti avalar les al·legacions sobre aquest punt. En relació amb això, s'observa de manera significativa que, si bé en la relació dels fets per part del recurrent s'insisteix sobre les intervencions de l'advocat actual i en particular (sense que això tingui a veure amb la vulneració eventual dels drets a la defensa) sobre les impugnacions repetides de les assemblees dels creditors, no exposa res del període 2001/2006. Ens trobem doncs, en la total ignorància d'allò que hagués pogut fer obstacle a l'exercici de la seva defensa quan el recurrent es defensava a si mateix. Per tant, en l'absència d'informacions concretes sobre aquest punt, no podem considerar que el recurrent no hagi pogut fer valer els seus drets i de produir davant el jutge els seus arguments de fet i de dret.

Quart

Pel que fa a l'argument relatiu a la manca d'independència i d'imparcialitat del Tribunal, el recurrent es recolza sobre dues decisions, una del Tribunal Constitucional espanyol i l'altra del Tribunal Europeu dels Drets Humans, tanmateix en aquesta causa aquesta jurisprudència no es pot aplicar.

Davant del Tribunal Constitucional espanyol es va tractar la qüestió de la parcialitat d'un jutge que resultava de les seves relacions amb les parts o de la seva relació personal amb l'objecte del procés i en el cas de l'assumpte sotmès al Tribunal Europeu dels Drets Humans es tractava del dubte de la imparcialitat del jutge.

Tanmateix, el recurrent no aborda la qüestió de la imparcialitat dels jutges andorrans des d'aquest punt de vista, ja que allò que impugna és la durada limitada de sis anys del mandat dels jutges. Tant és així que no ha utilitzat les possibilitats de recusació previstes a l'article 73 de la Llei qualificada de la Justícia. Impugna doncs, la imparcialitat, no d'un magistrat en particular, sinó de tots els jutges perquè "*tenen condicionada la seva potestad jurisdiccional únicament per un termini de sis anys d'acord amb l'article 90.1 de la Constitució*", quan, segons el seu parer, "*s'hauria de garantir constitucionalment la independència e imparcialitat judicial de tots els jutges i magistrats del Principat fins a la seva edat de jubilació*."

Amb aquest raonament, allò que demana al Tribunal Constitucional (de manera implícita però certa) és que consideri que l'article 90.1 de la Constitució no garanteix de manera efectiva el dret a un tribunal imparcial, establert a l'article 10.1 de la mateixa Constitució. Així doncs, li demana, una vegada més, implícitament però certament, que censuri l'article 90.1 esmentat.

Sense que sigui necessari considerar que la independència dels jutges està consagrada per l'article 85 de la Constitució, aquesta pretensió ha de ser desestimada.

- D'una banda, el Tribunal Constitucional que fonamenta la seva legitimitat en la Constitució, no pot atacar-la.

- D’altra banda, no ha de donar al principi d’imparcialitat del jutge, establert a l’article 10.1 un abast tal que l’imposi sobre altres disposicions constitucionals, en aquest cas les de l’article 90.1. Això és així perquè en dret intern andorrà no existeix cap principi que tingui un valor supraconstitucional susceptible de ser aplicat pel jutge constitucional en relació a una disposició de la Constitució.

L’al·legació de la pretesa parcialitat del jutge derivada de la durada limitada del seu mandat no pot, per tant, prosperar. En definitiva, cap d’aquestes al·legacions pot ser estimada i, per consegüent, el recurs d’empara del Sr. Màrius Adolf Garcia Graña ha de ser desestimat.

Per tot el que s’ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d’Andorra,

DECIDEIX:

Primer

No admetre a tràmit el recurs d’empara 2009-17-RE, interposat per la representació processal del Sr. Màrius Adolf Garcia Graña contra l’aute del 4 d’agost del 2009, dictat per la Secció Civil de la Batllia i, per extensió, contra totes les resolucions judicials recaigudes en el marc de la causa F-3-3/97.

Segon

No hi ha condemna expressa en costes per no existir parts contràries.

Tercer

Notificar aquest aute a la representació processal del recurrent, al president de la Batllia i al Ministeri Fiscal.

Quart

Publicar aquest aute, d'acord amb el que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Acordat a Andorra la Vella, el 2 de desembre del 2009.

Carles Viver Pi-Sunyer Pierre Subra de Bieusses

President

Vicepresident

Didier Maus

Magistrat